



# TÜRK SOMONU İSİMLENDİRME KOMİSYON RAPORU



SAMSUN VE SİNOP İLLERİ  
SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLERİ ÜRETİCİ BİRLİĞİ

## 1.TÜRK SOMONU ÇALIŞTAYI

3-6 Ekim 2022



Sinop Üniversitesi – Ahmet Muhip Dıranas Uygulama Oteli, SİNOP

Murat YİĞİT, Adem Yavuz SÖNMEZ, Hasan-KUZUOĞLU, Tayfun DENİZER  
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi  
Kuzuoğlu Group, Politek Group – Polifish

# KONU & AMAÇ



## Konu:

- Su Ürünleri Yetiştiricileri Üretici Birliği tarafından oluşturulan “Türk Somonu ve Geleceği” isimli Online Platformda, katılımcıların önerileriyle **15.05.2020 tarihinde oluşturulan, Türk Somonu İsimlendirme Komisyonunun** “Türk Somonu” isminin uluslararası düzeyde Bilimsel ve Ticari açıdan değerlendirilmesi

## Amaç:

- Karadeniz’de ağ kafeslerde 2+ kg (2-4 kg) ağırlığında hasat edilerek yurtiçi ve yurtdışında **“TÜRK SOMONU”** ismiyle satışa sunulan balığın, ulusal, uluslararası ve Bilimsel uygunluk kapsamında isimlendirilmesi



# Komisyon Üyeleri

Rapor Kayıt Tarihi: 01. 06. 2020



**Doç. Dr. Adem Yavuz SÖNMEZ**

Üye  
Kastamonu Üniversitesi  
Su Ürünleri Fakültesi  
Kastamonu

**Prof. Dr. Murat Yiğit**

Komisyon Başkanı  
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi  
Deniz Bilimleri & Teknoloji Fakültesi  
Çanakkale



**Hasan KUZUOĞLU**

Üye  
Yönetim Kurulu Başkanı  
Kuzuoğlu Group  
Rize



**Tayfun DENİZER**

Üye  
Genel Müdür  
Politek Group – Polifish  
Trabzon



**Osman PARLAK**

Üye  
Yönetim Kurulu Başkanı  
Kızılırmak Su Ürünleri  
Samsun



# *Oncorhynchus mykiss*

## İsimplendirme Hatası ve Düzeltme

### Canlılarda Bilimsel İsimplendirme ve Ortak Kullanım

- Tüm canlılara bilimsel isimler verilerek, dünyada ortak bir ismin kullanımı sağlanır.

### Bilimsel İsimplendirmelerde Hatalar olabilir, zaman içinde Düzeltmeler Gerekir

- Eğer, yapılan hata fazla tanınmayan bir canlı türüne ait ise, çok fazla sorun olmaz.
- Ancak, tüm dünyada bilinen, yaygın üretilen, ülkeler arası ticareti yapılan bir tür;  
→ isim değişikliklerinin genel kabul görmesi önemlidir.  
→ Aksi halde isim karmaşası...
- Böyle bir isim karmaşası **günümüzde Gökkuşuğu alabalığında yaşanmaktadır.**

İlk Öneri → Regan, C.T. (1914)  
Bilimsel sonuçlandırma → Smith ve Stearly (1989)

→ Savaş Yılları



**Yanlış sınıflandırma** : *Salmo sp.*  
**Düzeltme** : *Oncorhynchus sp.*

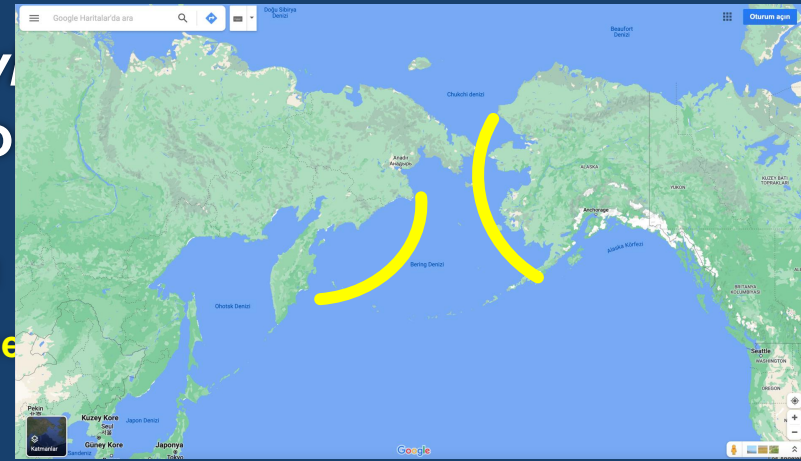
**Yanlış isimplendirme** : **Rainbow trout** (*Salmo gairdneri*, Richardson 1836)  
**Düzeltme** : **Stealhead** (*Oncorhynchus mykiss*, Walbaum 1792)

Devlin (2011);

→ Genetik araştırmalarda Sockeye salmon (*Oncorhynchus nerka*)'da iki tip büyüme hormon genini izole ederek nükleotit sekans analizlerle Smith ve Stearly (1989)'nin bulguları onaylanmıştır.



# *Oncorhynchus mykiss* Deniz ve Tatlısu Formları



Tüm Pasifik Somonları (*Oncorhynchus sp*) → ANADROM

**Doğal yaşam alanı** → **Pasifik kıyıları (kuzey-doğu Amerika)**

**Aynı Popülasyonun 2 Formu vardır:**

→ **DENİZ FORMU** (Steelhead salmon / Çelikbaş veya Gümüş somon), denize göçe eder.

→ **TATLISU FORMU** (Gökkuşluğu alabalığı), denize göç etmez, kıyı alanlarında kısa süreli giriş yapar.

**Diğer Pasifik somonlarından farkı:**

\*\*\* Steelhead **tatlısuda** yumurta bıraktıktan sonra, Atlantik somonları gibi tekrar denize göç edebilirler.

Aynı familya

Aynı cins

Aynı tür

iki form → Tatlısu ve deniz formu → Tek Bilimsel isim → ***Oncorhynchus mykiss***

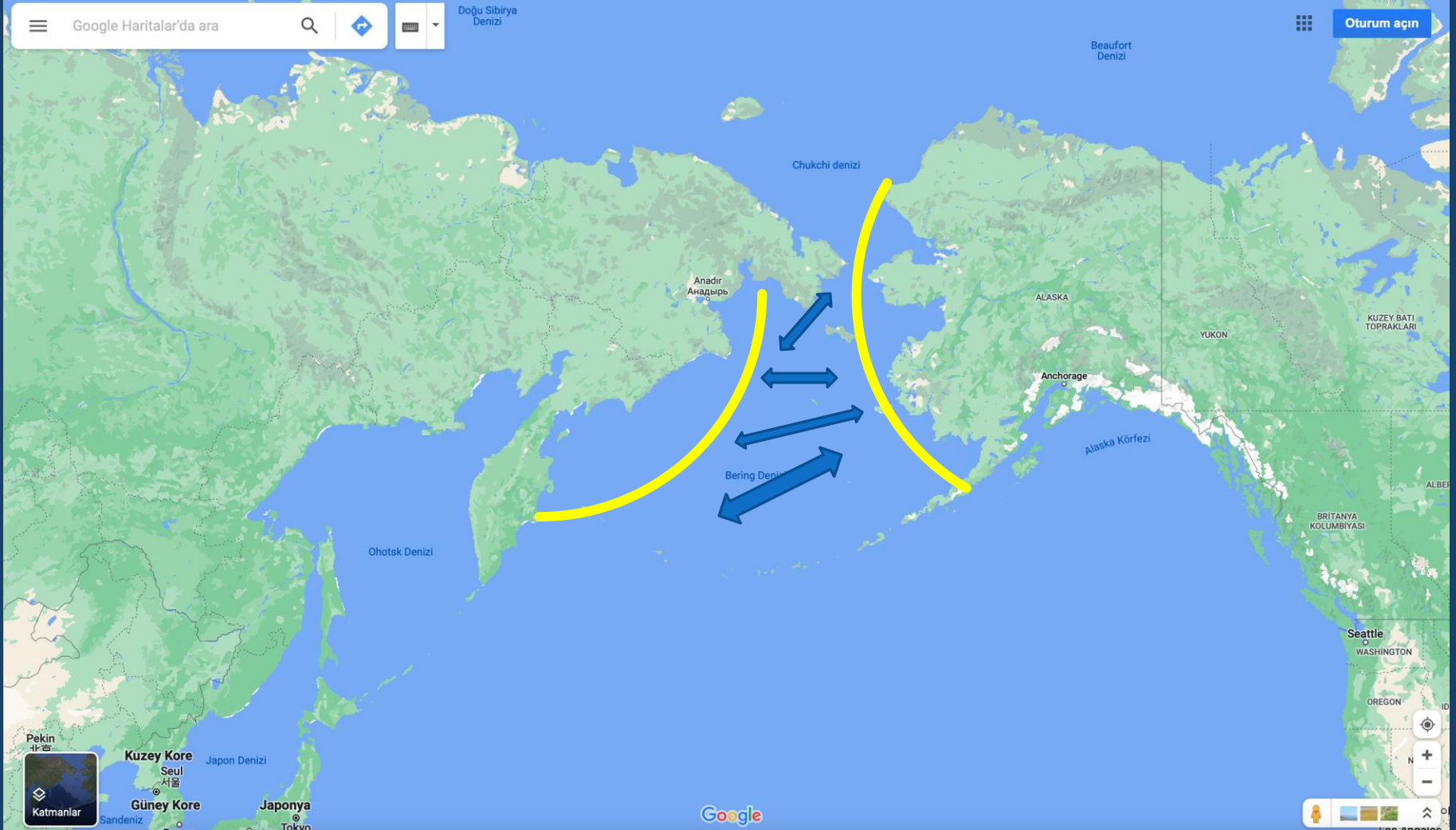
**Hatta**, Deniz ve Tatlısu formları kendi aralarında çiftleşir \*\*\*

→ ve her iki yaşam döngüsünü sürdürme yeteneğine sahip yavrular üretir (Christie vd., 2011).

→ Kuzey Amerika kıtası ve Alaska'dan 1800'lü yıllardan itibaren tüm dünyaya dağılmış ve hızlı büyüme performansı nedeniyle kontrollü şartlarda üretime alınmıştır (**Rainbow trout**).

# *Oncorhynchus mykiss* İsimlendirme Hatası ve Düzeltme

→ Pasifik karşı kıyıları → Kamchatka Kuzey-doğu Asya / Kuzey-batı Amerika



# *Oncorhynchus mykiss* İsimlendirme Hatası ve Düzeltme

Yeryüzündeki doğal Pasifik somonlarının % 20'sini

- Chinook salmon (*Oncorhynchus tshawytscha*)
- Chum salmon (*Oncorhynchus keta*)
- Coho salmon (*Oncorhynchus kisutch*)
- Masu salmon (*Oncorhynchus masou*)
- Pink salmon (*Oncorhynchus gorbuscha*)
- Sockeye salmon (*Oncorhynchus nerka*)
- Rainbow trout (*Oncorhynchus mykiss*)



CHERRY / SEEMA  
SALMON

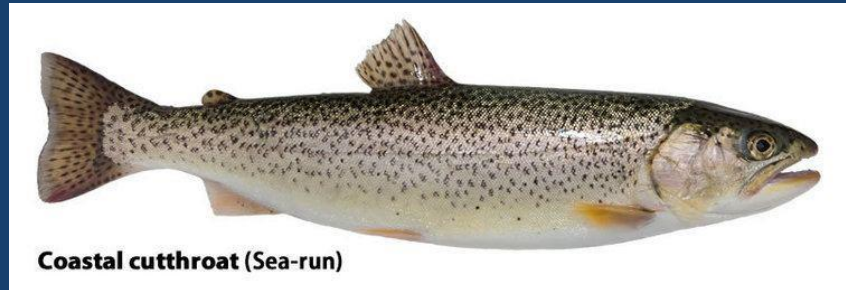
\$



\$

???

- \* Rainbow trout (Gökkuşluğu alabalığı)
- \* Cutthroat trout → 3 formu var, 1'i SEA-RUN
- \* Golden, Mexican golden, Gila, Apache trout



Kahverengi alabalıkları veya Atlantik somonundan (*Salmo sp.*) ziyade Pasifik somonlarına (*Oncorhynchus sp.*) benzerlik gösterdikleri kaydedilmiştir.

# “ALABALIK” ve “SOMON” kelimeleri

- ❖ Filogenik akraba ilişkilerini değil
- ❖ Genel yaşam özelliklerini ortaya koymaktadır



Stearley ve Smith, 1993

Morfolojik ve mitokondriyal DNA verilerine göre, her biri Pasifik somonu olsa da,

- *Oncorhynchus mykiss* (Rainbow trout)
- *Oncorhynchus clarki* (Cutthroat trout)



Hibrit mümkün, ancak genetik bağlantı yok

- *Oncorhynchus mykiss* (Rainbow trout)
- Diğer *Oncorhynchus* türleri



genetik bağlantı var

- *Oncorhynchus gorbuscha* (Pink salmon)
- *Oncorhynchus keta* (Chum salmon)



Hibrit mümkün, ancak genetik bağlantı yok

- *Oncorhynchus gorbuscha* (Pink salmon)
- *Oncorhynchus nerka* (Sockeye salmon)



genetik bağlantı var



# DENİZ FORMU VE TATLISU FORMU “ALABALIK - SOMON”

→ Pasifik Somonu olan Gökkuşığı alabalığı;

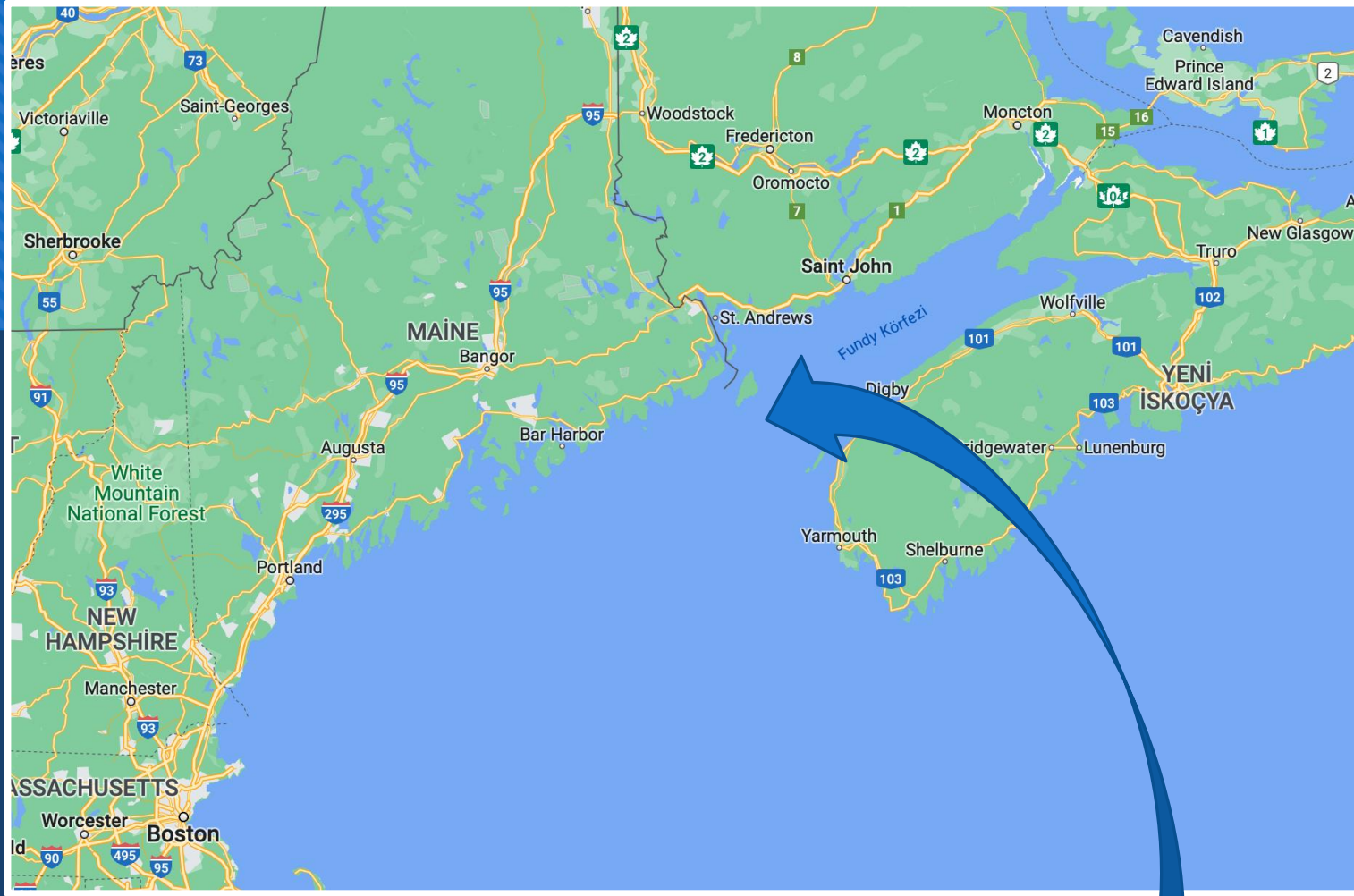
\* İster doğal yolla denize açılmış olsun,

\* İsterse insan eliyle denize adapte edilmiş olsun,

→ Bu balık denizde yaşamaya başladığında **DENİZ FORMU** olarak kabul edilebilir ve

→ **STEELHEAD / STEELHEAD SALMON** olarak adlandırılması uygun görülmektedir.

**Pekala,  
Ülkemizde Göllerde yetiştirilen < 2+ kg Gökkuşığı  
alabalığının Durumu?**



dlife



# TİCARET & REKABET

## Satış ve Pazarlama Stratejisi - Norveç Örneği

### DÜN ATLANTİK SOMONU

- Dünyada “**Norveç Somonu**” olarak bilinen balık esasen “**Atlantik Somon**”udur.
- **Norveç Somonu** dünyada **Marka** haline gelmiştir.
- **Atlantik Somonu** Türkiye’de de **Norveç somonu** olarak kabul görmüştür.
- **Norveç Somonu** Norveç’in **Ticari Başarısıdır**.



### BUGÜN ALABALIK

Norveç Fjörtlerinde yetiştirilen **Gökkuşaağı alabalığı**

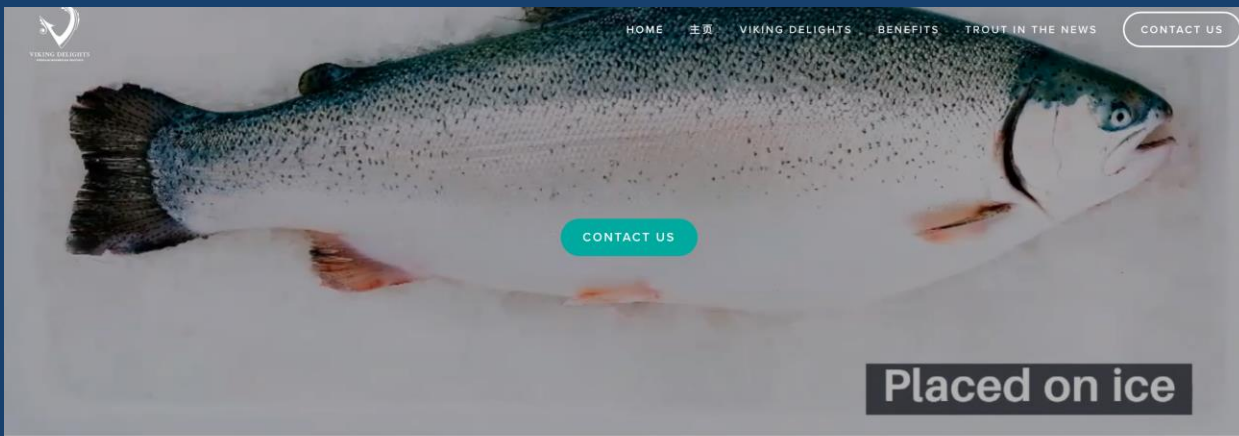
- “**Norwegian Fjort Trout**” Norveç Fjört Alabalığı
- “**Norwegian Steelhead Salmon**” Norveç Steelhead Somonu

ismiyle dünya pazarında yerini almış ve

→ **Norveç’e özel bir Marka haline gelmiştir.**







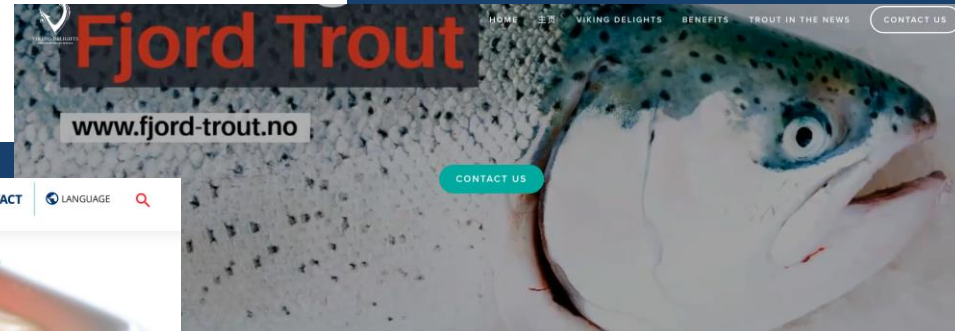
# TİCARET & REKABET

Dünya pazarında  
Gökkuşuğu alabalığını  
**Norveç'e özel  
MARKA  
haline getirme çabaları**

From the deep, pure fjords of Norway, we are giving you premium

Norwegian Fjord Trout

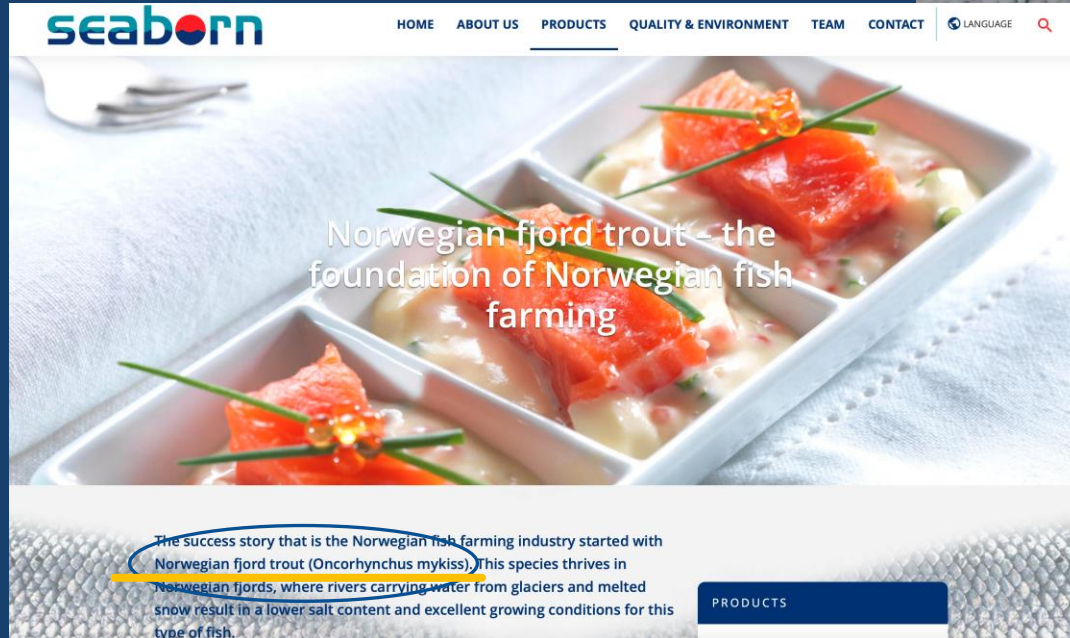
SEE THE PRODUCTION FACILITIES



From the deep, pure fjords of Norway, we are giving you premium

Norwegian Fjord Trout

SEE THE PRODUCTION FACILITIES



Norwegian fjord trout - the  
foundation of Norwegian fish  
farming

The success story that is the Norwegian fish farming industry started with Norwegian fjord trout (*Oncorhynchus mykiss*). This species thrives in Norwegian fjords, where rivers carrying water from glaciers and melted snow result in a lower salt content and excellent growing conditions for this type of fish.

PRODUCTS



Site içi arama > Anasayfa | Kariyer | English | f t g

Çevre Kurumsal **Ürünler** Satış Ağı Tarifler Sağlıklı Nesiller Medya İletişim

Ürünler

> Taze Balık

Füme & Marine

Dondurulmuş Balık


Perakende Ürünler

HORECA Ürünler

Ürünler

Ana Sayfa > Ürünler > Taze Balık < Geri dönün

**Norveç Alabalığı (Trout)**



ONCORHYNCHUS MYKISS

Gökkuşaağı Alabalığı (Rainbow Trout) olarak da bilinen Trout, Norveç'ti ortağımız Hallvard Leray'den taze veya donuk olarak ithal edilmektedir.

Trout, oksijeni bol, soğuk ve temiz sularda yetişen kırmızı renkli bir balıktır.

A, D ve B12 vitaminleri bakımından oldukça zengindir.

Norveç'ten 0°C / +2°C soğutuculu tırlara yüklenen olarak 4 gün içerisinde ülkemize getirilmektedir. 4 kg kalibrelerde ve iç organları temizlenmiş olarak sunulmaktadır

Koli Ağırlığı	Değişken Ağırlıklı: ~ 22 kg
Raf Ömrü	Taze 0°C / +4°C'de 15 gün Donuk -18 °C'de 12 ay
Besin Değerleri 100 gr taze	Yağ Karbonhidrat

Dünya pazarında  
Gökkuşaağı alabalığını  
**Norveç'e özel  
MARKA**  
haline getirme çabaları

TÜRKİYE'DEN ÖRNEKLER

Kataloglar Kampanyalar Katalog Ürünleri, Firsatlar Kurumsal

Yudum Ayçiçek Yağ 5 lt / 174,90 TL

Ara Sizi Dinliyoruz Giri

Bölgenizi Öğrenebilir Miyiz?


Meyve, Sebze Et, Balık, Kümes Süt, Kahvaltılık Gıda, Şekerleme İçecekler Bebek Dünyası Temizlik Ürünleri Kağıt, Kozmetik

Ana sayfa / Et, Balık, Kümes / Balık ve Deniz Mahsülleri / Balıklar / Norveç Alabalığı Fileto Hazır Kg

**Norveç Alabalığı Fileto Hazır Kg**

Ürün Satışa Kapatıldı

Ürün fiyat ve kampanyalarımız mağaza lokasyonuna bağlı olarak değişiklik gösterebilir



Yurtiçi Firma isimleri SARI  
kutu ile kapatılmıştır.

# Komisyon çalışmalarından bazı Paylaşımlar

## PASİFİK SOMONU - PAZARLAMA STRATEJİSİ

### Norveç Örneği

Komisyonun  
WhatsApp  
Görüşmelerinden  
alınmıştır

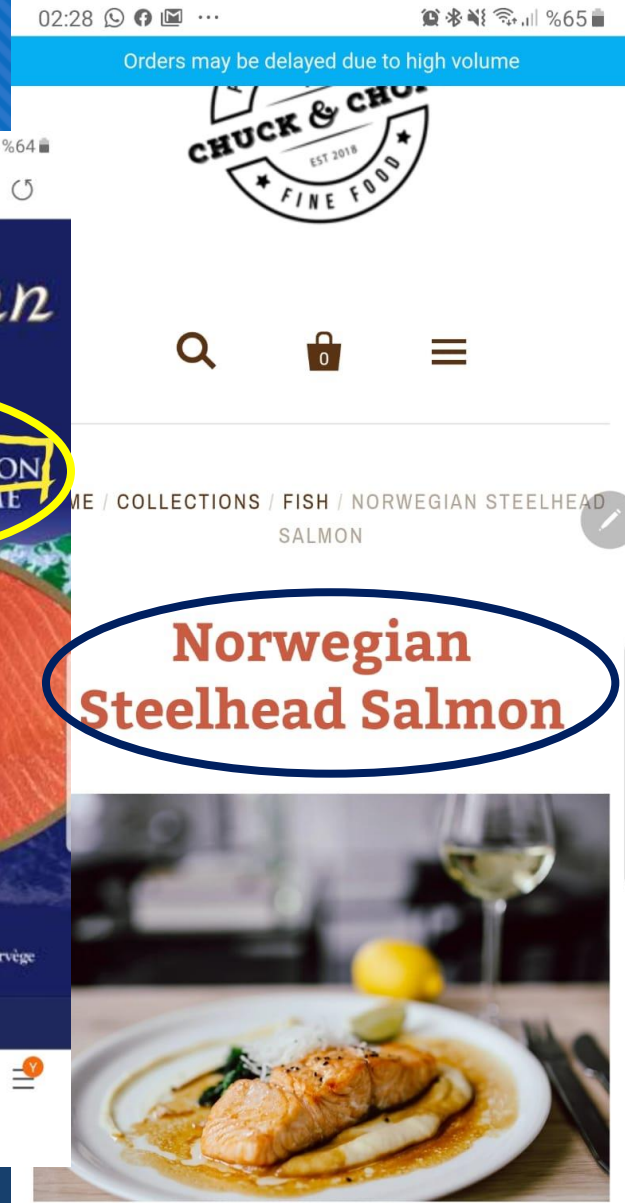


Longos  
Norwegian Fjord Frozen Smoked  
Steelhead Salmon 400g  
THIS OFFER IS EXPIRED  
Norwegian Fjord Frozen Smoked Steelhead Salmon 400g -  
\$16.99 (\$3.00 off)  
POSTED: April 20, 2017 @ 3:56am  
STARTS: April 20, 2017 @ 10:00am  
EXPIRES: May 4, 2017

OTHER GROCERIES DEALS  
View all

Shoppers Drug Mart Flyer: 20x PC  
Optimum Points with App, Neilson  
1L Chocolate Milk \$0.99, PC Facial  
Tissues \$0.69 + More!

GET DEAL



Norwegian Fjord Frozen Steelhead ...  
costcobusinesscentre.ca

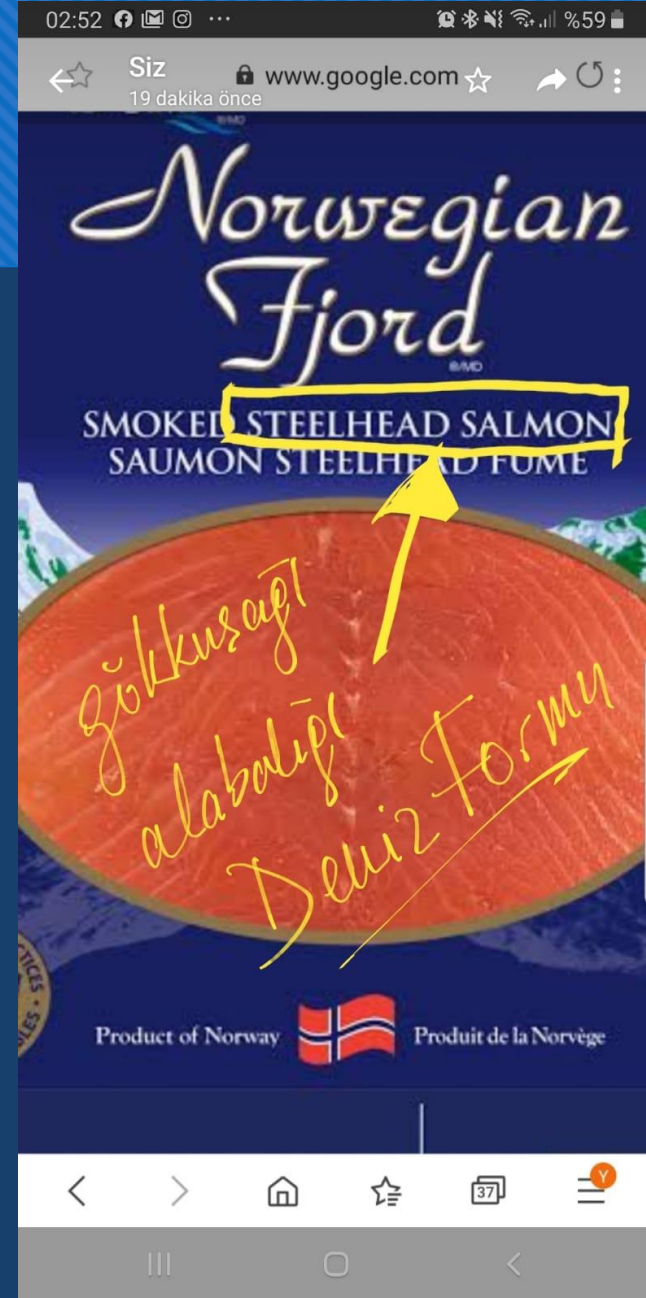
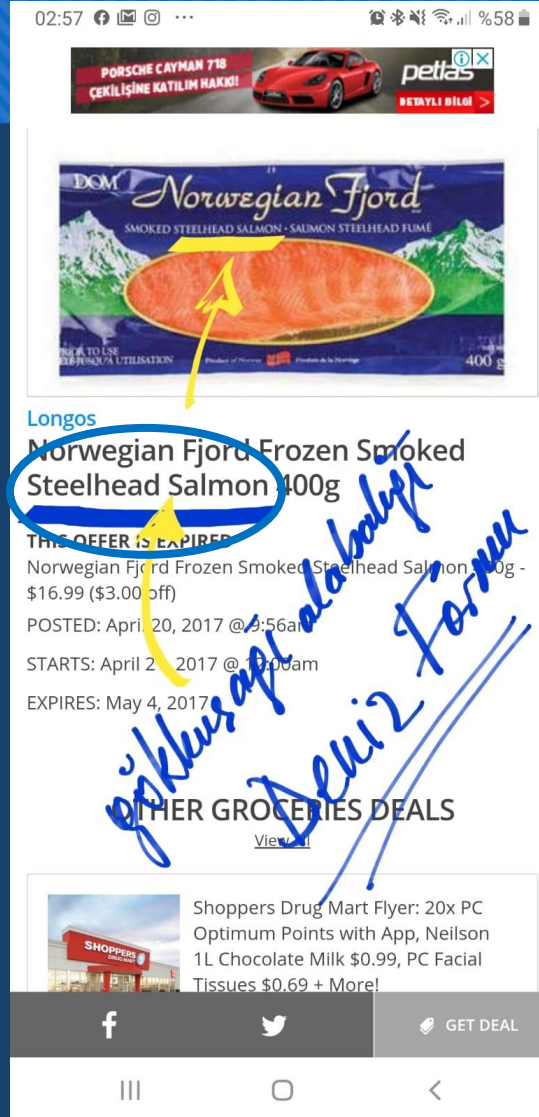
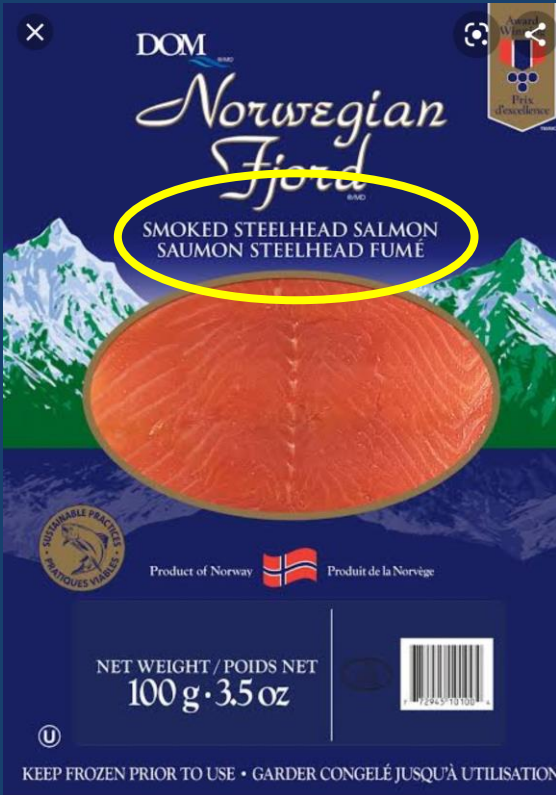


# Komasyon çalışmalarından bazı Paylaşımlar

## PASİFİK SOMONU - PAZARLAMA STRATEJİSİ

### Norveç Örneği

Komasyonun  
WhatsApp  
Görüşmelerinden  
alınmıştır



# Komisyon çalışmalarından bazı Paylaşımlar

## PASİFİK SOMONU - PAZARLAMA STRATEJİSİ

### Norveç Örneği



New Leaf Community Market - Ne  
Norwegian Steelhead Fillet  
\$14,99 USD\* · Stokta · Marka: Ne

**Komisyonun  
WhatsApp  
Görüşmelerinden  
alınmıştır**



Norwegian Fjord Smoked Steelhea...  
salewhale.ca



Norwegian Fjord Frozen Steelhead ...  
costcobusinesscentre.ca

HOME / COLLECTIONS / FISH / NORWEGIAN STEELHEAD  
SALMON

## Norwegian Steelhead Salmon



III

O

<



## SONUÇ OLARAK

- Üst kısımlarda ayrıntılı olarak açıklanan bilgiler, gerekçeler ve örneklerden yola çıkarak, Türk Somonu İsimlendirme Komisyonunda hakim olan Görüşler,
- 01. 06. 2020 tarihinde bir Rapor halinde hazırlanmıştır.
- Ülkemizde üretimi yapılan ortalama 2+ kg (2-4 kg) alabalıkların **Ticari olarak** satışa sunulmasında, isimlendirme hususunda sunulan görüşler,

**Tarım ve Orman Bakanlığı**  
**Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünün**  
**07.04.2020 tarih ve 40317327-010.07.01-E.1063921 Sayılı**  
“Alabalıkların Somon olarak Adlandırılması Hk.” konulu yazısıyla da

**UYUMLU**  
görölmüştür.

# RAPOR ÖZETİ

Karadeniz’de ağ kafeslerde yetiştirilen 2+ kg (2-4 kg);

	Gökkuşuğu alabalığı	Karadeniz alası	
	DENİZ / GÖL	DENİZ / GÖL	
Ağırlık	2+ kg (2-4 kg)	2+ kg (2-4 kg)	
İsmlendirme			
Bilimsel	<i>Oncorhynchus mykiss</i>	<i>Salmo labrax</i>	
İç piyasa, Ticari	<b>TÜRK SOMONU</b>	<b>KARADENİZ SOMONU</b>	
Dış piyasa, Ticari	<b>Turkish Steelhead Salmon</b>	<b>Turkish Blacksea Salmon</b>	

İleride, Atlantik somonu (*Salmo salar*) yetiştirilmesinin Karadeniz’de başlaması halinde;

	Gökkuşuğu alabalığı	Karadeniz alası	Atlantik Somonu
	DENİZ / GÖL	DENİZ / GÖL	DENİZ
Ağırlık	2+ kg (2-4 kg)	2+ kg (2-4 kg)	2+ kg (2-4 kg)
İsmlendirme			
Bilimsel	<i>Oncorhynchus mykiss</i>	<i>Salmo labrax</i>	<i>Salmo salar</i>
İç piyasa, Ticari	<b>ÇELİK SOMON (Gümüş Somon)</b>	<b>KARADENİZ SOMONU</b>	<b>TÜRK SOMONU</b>
Dış piyasa, Ticari	<b>Turkish Steelhead Salmon</b>	<b>Turkish Blacksea Salmon</b>	<b>Turkish Salmon</b>

## Kaynaklar:

- ❖ Billiard R., 1989. Taxonomie change in rainbow trout scientific name. *Salmo gairdneri* (Richardson, 1836) becomes *Oncorhynchus mykiss* (Walbaum, 1792). *Aquat. Living Resour.* 2(4): 189-189. <https://doi.org/10.1051/alr:1989023>
- ❖ Christie, M.R., Marine, M.L., and Blouin, M.S. 2011. Who are the missing parents? Grandparentage analysis identifies multiple sources of gene flow into a wild population. *Mol. Ecol.* 20: 1263–1276. doi:10.1111%2Fj.1365-294X.2010.04994.x. PMID:21244538.
- ❖ Devlin R.H., 2011. Sequence of Sockeye Salmon Type 1 and 2 Growth Hormone Genes and the Relationship of Rainbow Trout with Atlantic and Pacific Salmon. *Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, 1993, 50(8): 1738-1748 <https://doi.org/10.1139/f93-195>.
- ❖ McPhee, M.V., Utter, F., Stanford, J.A., Kuzishchin, K.V., Savvaitova, K.A., Pavlov, D.S., and Allendorf, F.W. 2007. Population structure and partial anadromy in *Oncorhynchus mykiss* from Kamchatka: relevance for conservation strategies around the Pacific Rim. *Ecol. Freshw. Fish*, 16: 539–547. doi:10.1111%2Fj.1600-0633.2007.00248.x.
- ❖ Seamons, T.R., Bentzen, P., and Quinn, T.P. 2004. The mating system of steelhead, *Oncorhynchus mykiss*, inferred by molecular analysis of parents and progeny. *Environ. Biol. Fish.* 69: 333–344. doi:10.1023/B:EBFI.0000022893.88086.8f.
- ❖ Smith, G.R. and R.F. Stearley. 1989. The classification and scientific names of rainbow and cutthroat trout. *Fisheries*, 14: 4-10. [https://aquaponics.fandom.com/wiki/Rainbow\\_trout](https://aquaponics.fandom.com/wiki/Rainbow_trout)
- ❖ Stearley R.F. and Smith G.R., 1993. Phylogeny of the Pacific Trouts and Salmons (*Oncorhynchus*) and Genera of the Family Salmonidae. *Transactions of the American Fisheries Society* 122:1-33.
- ❖ <https://www.alr-journal.org/articles/alr/pdf/1989/04/alr89400f.pdf> (25 Mayıs 2020).
- ❖ [https://aquaponics.fandom.com/wiki/Rainbow\\_trout](https://aquaponics.fandom.com/wiki/Rainbow_trout) (25 May 2020).
- ❖ <https://www.inlandseafood.com/seapedia/steelhead-salmon-trout> (25 May 2020).
- ❖ <https://www.fishbase.se/summary/Salmo-labrax.html>
- ❖ [https://aquaponics.fandom.com/wiki/Rainbow\\_trout](https://aquaponics.fandom.com/wiki/Rainbow_trout)
- ❖ <https://spsseg.org/meet-the-7-species-of-pacific-salmon/>
- ❖ <https://spsseg.org/category/about-salmon/>
- ❖ <https://www.fisheries.noaa.gov/species/chum-salmon>
- ❖ [https://wiki.fishingplanet.com/Chinook\\_Salmon](https://wiki.fishingplanet.com/Chinook_Salmon)
- ❖ <https://wdfw.wa.gov/species-habitats/species/oncorhynchus-kisutch>
- ❖ [https://www.wikiwand.com/en/Oncorhynchus\\_masou](https://www.wikiwand.com/en/Oncorhynchus_masou)
- ❖ <https://www.nps.gov/glba/learn/nature/pink-salmon.htm>
- ❖ <https://www.fisheries.noaa.gov/species/sockeye-salmon>
- ❖ [https://annaseapoke.com/products/frozen-king-salmon-portion-6-oz-package?variant=31368218804294&currency=USD&utm\\_campaign=gs-2020-10-09&utm\\_source=google&utm\\_medium=smart\\_campaign&gclid=EALaIQobChMIq\\_Cfo7Gt-gIV45PVCh2QTApREAYyAAEgIiDvD\\_BwE](https://annaseapoke.com/products/frozen-king-salmon-portion-6-oz-package?variant=31368218804294&currency=USD&utm_campaign=gs-2020-10-09&utm_source=google&utm_medium=smart_campaign&gclid=EALaIQobChMIq_Cfo7Gt-gIV45PVCh2QTApREAYyAAEgIiDvD_BwE)
- ❖ <https://www.maine.gov/ifw/fish-wildlife/fisheries/species-information/landlocked-salmon.html>

# SONUN BAŞLANGICI

Geleceğe Giden Yol Tarihi Süreçten Geçer

1992 - 2022

Bir gün Yahyâ Kemal ile Ziyâ Gökâlp sohbet ediyor.

**Ziya Gökâlp**, yarı şaka ile şöyle söylüyor, Yahya Kemal'e:

"Harabisin harabati değilsin,  
Gözün mazidedir ama âti değildin."

Daha sözlerini bitirmeden,

**Yahyâ Kemal** cevap veriyor Ziya Gökâlp'e:

"Ne harâbî ne harabatiyim,  
Kökü mazide olan âtiyim."



# SONUN BAŞLANGICI

YIL 1992: Kefken Adası, Somon Çiftliği  
Bio-Akva, **ROY MYRSETH** ile sohbet...

Sinop-Black Sea  
Multi-trophic Mariculture  
1994-1996

1994

60 ülkeye ihracat  
150.000 tona varan üretim  
Avrupa toplam üretimin yaklaşık %30'u  
Yılda 400 milyon \$ gelir  
2016-2021 yıllarında 82 kat artan 136 milyon \$ ihracat geliri



**SON olarak,**

*Komasyon Üyelerinin Deęerli  
Katkılarından dolayı ayrı ayrı  
teşekkür ederim*

Türk Somonu'nun bugüne ulaşmasında emeği olan;

Fikri haklarını ölkemizle koşulsuz paylaşan  
→ Akademisyen Bilim insanlarımıza,

Riskleri göęüsleyen  
→ Yatırımcı İş Adamlarımıza,

Yatırımcıyı destekleyen  
→ Devlet Büyüklerimize,

Gece gündüz soğukta ve fırtınalarda Hayatını riske atan,  
Denizde mücadele veren fedakar  
→ **SU ÜRÜNLERİ MÜHENDİSLERİNE**

Teşekkür ederim.

**Ey Yükselen Yeni Nesil,  
İstikbal sizindir.**

**Kendiniz için değil,  
Bağlı bulunduęunuz  
Ulus için  
Elbirlięi ile çalışınız.  
Çalışmaların en Yüksekęi  
budur.**

***Mustafa Kemal  
ATATÜRK***

# Medyada Türk Somonu

<http://www.turkishsalmon.org>

<https://en.sagun.com/product/turkish-salmon-trout/>

<https://www.dersubalik.com.tr/en/dersu-smokehouse/turkish-salmon>

<https://www.dailysabah.com/business/economy/turkish-salmon-exports-up-132-to-130m-in-2021>

<https://www.turkishagrines.com/osman-parlak-turkish-salmon-export-hit-hard-by-the-war/>

<https://salmonbusiness.com/turkish-salmon-exports-from-the-black-sea-hit-46-million-for-the-first-half-of-2022/>

<https://www.trthaber.com/haber/ekonomi/karadenizden-13-ulkeye-41-milyon-dolarlik-turk-somonu-ihracati-694333.html>

<https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/karadenizden-8-ayda-81-6-milyon-dolarlik-turk-somonu-ihrac-edildi/2683725>

<https://www.halkbankkobi.com.tr/tr/aktuel/haberler/2022/subat/turk-somonu-ihracatinda-gelir-6-yilda-82-kat-artti.html>

<https://www.sabah.com.tr/ekonomi/2021/09/10/turk-somonu-ihracat-rekoru-kirdi>

<https://www.turkishagrines.com/turkish-salmon-on-the-way-to-become-a-world-brand/>

